

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész övre . . . . . 10 l. — kr.
Felvevő . . . . . 5 " —
Nagyedv . . . . . 2 " 50 "
Egy hora . . . . . 1 " —

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Nagy hasasos petit sorert 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
Kiadások alkú szerint jutányos áron vesletnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beajtatásert 30 kr.

A beadott derék.

Debreczen márczius 26.

(k.) Nem vártunk sokat a tegnapi összeült ev. ref. egyetemes konventől a nem kath. lelkészek fizetésének felemeléséről szóló törvényjavaslat ügyében, de hogy ilyen könnyen beadja a derekát, azt még sem hittük.

A református közéletet Tisza Kálmán az 5 tizenöt éves miniszterelnökségével egészen tönkre tette. Eleinte azt hitték a reformátusok, hogy hatalmas hirsorsosok segíteni fog nehéz helyzetükön s ezért várakozó álláspontot foglaltak el vele szemben. Tisza Kálmán pedig az 5 ördögi taktikájával arra használta fel az így bekövetkezett szélsőséget, hogy az egyházi közéletbe belecsempészte a politikát, sőt ennél is többet: a klikkuralmat. A reformátusok csak akkor vették magukat először észre, mikor Tisza Kálmán a tiszántúli egyházkerület főgondnoki állására vetette a szemét. Ezt ugyan még meglehetett akadályozni, de felébredés mégis késő volt. Akkor már minden egyházkerület — a tiszántúli kivéve — hemzsegett a Tisza-klikk embereitől s a főispánoknak ki volt adva az utasítás, hogy a kormányparti református közvéleményt a presbiteriumokon kezdve kell megalkotni a ni. Ez is sikerült. Az igazi közvélemény

aludt. Minálunk csak most ébredt fel a Dégenfeld József gr. főgondnoká választása után. Az ideai konvent még nem lehet ennek a felébredésnek kifolyása. Ez a genezise, nem lehet tőle sokat várni. De ilyen keveset még sem vártunk.

Lapunk más helyén részletes tudósítást adunk a kongrua javaslat ügyében folytatott zárt és nyílt konventi tanácskozásról. Tessék elolvasni és pirulni mindazoknak, akik azokat az urakat mint a református autonómia és közérdek védelmezőit konventi tagokká választották.

Mindegy nekik, ha a káplánt nem a lóval de az egyptások rendjének alsóbbrendű specziésével deklarálják is egyenlő értékűnek, elfogadják vakon mindent, amit követel szent Tisza Kálmán, a római kálvinista. De hát hogy is ne fogadják, hiszen alig van ott más, mint Tisza-ivadék, vagy sógor, illetve nevelő, kipótolva egy pár Szászszal meg Bánffyval. Ime névsoruk: Tisza Kálmán, Tisza Pista, Dégenfeld József, Dégenfeld Lajos, Horthy István, Darányi Ignác, Széll Kálmán, György Endre; vajjon mit várjon ezektől az ember?

Volt ugyan ott egy pár kurucz magyar is, de csak nem fog obstrukciót csinálni, hiszen még megeshetnék, hogy az 5 kerülete, vagy egyházmegyéje bőven részesülne a magy. kir. állami abfi-

liáció áldásában, a melyet a kormány szintén diszkreczionális jognak tart fenn a törvényjavaslat szerint.

Azután meg nem olvasták, hogy milyen Krisztusi türelmet hirdetett Széll Kálmán esperes a református papoknak, nem református feleségeivel szemben? Jó lesz tehát hallgatni, mert aki lármázik, annak a küldőit majd a Széll Kálmán elve szerint meg fogják rendszabályozni, még mielőtt az állami nyaktiló kezdené meg a miniszteri „kiegészítésmegvonás”-sal a működését.

Csakis ez a félelem képes előttünk nem i l e g felfoghatóvá tenni azt a magatartást, a melyet a dunántúli és tiszántúli kerületek képviselői tanúsítottak a zárt tanácskozáson; — de helyeselni nem tudjuk még ebből az okból sem. Kötelességünk volt tehát rámutatni indító okainkra, hogy figyelmeztessük még egyszer a református közönséget, hogy a Tisza-klikk és a kormánypart mely rut játékok üz érdekeivel.

Maradjon a kóoroszlán!

Debreczen, márczius 26.

A helyi lapok útján az a hír szivárgott ki, hogy Debreczen sz. kir. város tanácsa 1848 emlékét egyebek közt az által kívánja megünnepelni; s ilyen értelemben indítványt

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A tiszteletes ur imája.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

Irtá: Tassi Miklós.

— Szegény, szegény barátom!
Ki e szavakat mondá, senki más nem volt, mint nemes Kiss István uram, a falu érdemes jegyzője, a kihez intézé pedig, tiszteletes Keserü Adám.
Minden bevezetés nélkül nagyon furcsán bangzott a nemes férfiú szájából a fentebbi mondás, tiszteletes Keserü uram nem is tudta felfogni, miért nevezi őt jegyző uram szegénynek, holott mind az őszi, mind a tavasszi vetés nagyon jól fizetett, a kamarában szép sorral csüngenek az oldal szalonnák s a kolbász megmérhetlen tömege.
— Nem értem, mondá — kiverve pipáját s egy széket tolt az érkezé alá, beszéljen világosabban.
— Hát nem tud semmit?
— Tudok én annyit, amennyit az iskolában lehetett tanulni, meg magam is olvasgattam hozzá egy keveset, mind a mellett még most is azt mondom, nem értem!
— Hiszen az egész falu tudja!
— Hogy én szegény vagyok, mondá Keserü uram kiegyenesedve, ki meri azt mondani? Nemes ember volt az apám, szép bir-toka is volt, 100 hold egy tagban, az most

mind az enyém! Van buzám, borom, a kamaram telve van, egész falut jól tarthatnék belőle. — Hát szegény vagyok-e én?

— Csilapuljon tiszteletes uram. Nem az itt a baj, hanem a Biró Marcsa.

— Hogy az szegény?

— De hogy! de nem engedi az embert beszélni. Hát . . . hát . . . tiszteletes uram vallja be őszintén . . . no . . . ugy-e, szereti maga Biró Marcst?

— S ha ugy volna?

— Tehát igaz! Akkor kétszeresen mondom, szegény barátom!

— Mi lelte jegyző uramat?

— Engem semmi . . . azaz sajnálom tiszteletes urat. Mondja csak tiszteletes uram, megtudna bocsátani annak, ki a l e g k e d v e s e b b e t v e n n é e l m a g á t ó l i? Mi?

— Ha nem tenném, nem lennék az Ur szolgálója!

— Hátha valaki csuffá tenné, az egész falu szájára eresztené, mit tenne vele?

— Imádkoznék érte, hogy ne legyen az ő büne beszámítva a z i t é l e t n a p j á n!

— Hátha azt mondom, hogy . . . hogy Biró Marcának ma lesz a kézfogója, de nem tiszteletes urral, hanem a szomszéd falu rektorával, mit cselekednék akkor?

De már e beszéd utolját nem hallotta tiszteletes Keserü uram. Forgott vele a világ, feje zúgott, a torkát úgy szoritotta valami. Ljédtea kapkodott levegő után, aztán erőtlennül

rogyott a karosszékebe, mereven, felakadt szemekkel bámult a semmiségbe. Inkább lehetett halottnak nézni, mint élőnek.

Nemes Kiss István felvett az asztalról egy pohár vizet, meglocsolva vele a tiszteletes halantékát. Ez használt, Keserü uram magához tért.

— Hogy . . . hogy is mondá . . . Biró Marcsa . . . igen ma lesz a kézfogója? No most már csakugyan szegény vagyok. Most már értem, a mit nem tudtam, nem akartam megérteni. Azt kérdezte jegyző uram, mit csinálnék akkor, ha ezt a hirt hallanám? Tudja, mi csinálók? Imádkozni fogok, hogy ez a házasság soha . . . de soha boldog ne legyen!

— Már most jegyző uram is tudja, a mit akart, én is, a mit még csak elgondolni sem tudtam. Köszönöm a részvétet. Hagyjon magamra, mert beteg . . . nagyon beteg vagyok!

Kiss István uram szomorú pillantást vetve az összetört emberre, egy mély sóhajtással eltávozott, de ott künn öklével homlokára ütött s olyan felet gondolt: Óh, én oktondi, miért lettem én e Hiób hir hozója?

Tiszteletes Keserü Adám pedig a mint magára maradt, leveté magát a földre, zokogott keservesen.

II.

A biró Marcsa kézfogója meg volt, csendben, zaj nélkül történt az egész dolog, csak egy pár vén asszony tudott róla valamit, meg

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

is terjeszt a városi közgyűlés elébe, hogy a debreczeni csata emlék-szobrát, a főiskolai emlékkertben a szabadság tépott zászlajára boruló, haldokló oroszánt kiviteti a honvédtemetőbe s helyébe mintegy 7500 frt költséggel obeliszket, magas oszlopot állítat a szabadságharc emlékeül.

A tanács ezen első pillanatra tetszetős indítványt azzal okolja meg, hogy a kőoroszlán eredetileg ugyanis a honvédtemetőbe volt szánva, ott van tehát annak a helye, nem pedig a főiskola előtt, hova jobban fog illeni egy kőoszlop. De ha komolyabban bonczolás alá vesszük ezen indítványt, azonnal meggyőződünk annak helytelen voltáról s arra kell kérnünk a városi bizottság igen tisztelt tagjait, hogy a tanácsnak ezen előterjesztését ne fogadják el, hanem oly értelemben határozzanak, hogy a kőoroszlán maradjon ott, ahol most van!

A tanácsnak igaza van abban, és ezt nagyon jól tudjuk mi is, hogy a kőoroszlán eredetileg csakugyan a honvédtemetőbe, a honvédsírok fölé volt szánva. De azt is tudjuk, hogy a kőoroszlán, mely a luzerni szabadság szobor mintájára van kicsinyben elkészítve, mint utaztat is oly szép, oly művészi értékkel bíró szobormű, hogy igazán kár lett volna azt a honvédtemetőbe, e felre eső helyre elrejtteni, hanem arról kellett gondoskodni, hogy az minél nyiltabb helyen legyen felállítva, hogy minél többen gyönyörködhesse-nek benne, s lelkesedjenek azon harc emléken, mely bukásában is dicsőséges volt; ezen szempont vezette a szobor létesítőt, midőn a kész szobor láttára elhatározták, hogy azt nem a honvédtemetőben, hanem az emlékkertben állítják fel.

Ezen szempont vezet minket is, midőn azt kívánjuk s reméljük, hogy a városi közgyűlés is hozzájárul azon kívánságunkhoz, hogy a kőoroszlán maradjon a jelenlegi helyén s igazán nem értjük, hogy a városi tanács, melynek a város szépítése iránt is kell érzékkel bírnia, szobrokban amúgy is szegény városunknak egyik díszterét miért akarja megfosztani egy szép szoborműtől, midőn helyette szebbet állítani úgy sem képes?

Mert ne tessék azzal áztatni a közönséget, hogy a kőoroszlán helyett emlékoszlopot emelnek! Ugyan! ugyan! milyen emlékoszlopot fognak felállítani 7500 frtból? Törpe összeg ez egy imponáns emlékoszlophoz! Nem tagadjuk, hogy lehet belőle ilyen-olyan — e lap fel szerkesztője által igen találóan előre is „fogpiszkáló”-nak nevezett — oszlopot felállítani, de olyat nem, mely Debreczen

városához és a nagy idők emlékehez méltó legyen, ötször annyi költséggel se lehetne olyat felállítani, melyet az óriási arányu nagy templom és főiskola épületei agyon ne nyomnának, el ne törpítenének! Ha egy kis körültekintő számítás tesz a tekintetes tanács, meg fog győződni ezen állításunk igaz volta felől s óhajjuk, hogy előre győződjék meg arról, mert nagyon könnyen megtörténhetik, ha szándékát meg akarja valósítani, hogy a kőoroszlánt elviteli jelenlegi helyéről, az emlékkertet megfosztja egyik díszétől s utólag be fogja látni, hogy a kőoroszlán helyére nem tud mit állítani, mert az obeliszkre szánt összeg nevétségesen csekély! Akkor aztán pusztán marad az emlékkert s a városi tanács ahelyett, hogy hazafias érdemet szerezne, temérdek gáncsnak lenne kitéve már csupán azért is, mert a várost megfosztaná egy szép szoborműtől, e mellett még azongyanut is felkeltené, hogy csupán azért vitette el a kőoroszlánt a tavoli honvédtemetőbe, hogy a hyperloyalis szemeknek botrányköül ne szolgáljon.

Ne bantsak tehát azt a kőoroszlánt, nagyon jó helyen van az ott az emlékkertben! De más különben sem szükséges az, hogy valamely csata emlékszobra a csatater színhelyén, vagy a csatában elhullott hősök sírján legyen. Klasszikus példaul hozzuk fel e tekintetben a szabadságharc egyik legbiresebb csatájának, a branyiszközi csatának gyönyörű emléksobrát, a rohamra indulól honvédt, mely nem a Branyiszközi büszke orman, hanem Lőcse város főterén, Szepesvármegye székháza előtt van felállítva, míg a Branyiszközi ormat csak egy igen egyszerű kőoszlop díszíti, „Branyiszközi diadal 1849 febr. 5. felirattal. Nagyon helyesen járt el Szepesvármegye hazafias közönsége, melynek áldozatkészsége létesítette a branyiszközi honvédszobrot, hogy azt nem az elhagyott Branyiszközön, hanem a vármegye székhelyén állította fel, hol sokat láthatják, hol az esetleges vandál rongálásoktól meg lehet óvni.

Városunk tanácsa is tökéletesen eleget tesz a hazafias kegyeletnek az által, hogy a debreczeni csata színhelyén, a Nagy Sándor halmán, honnan a dicső emlékezetű honvéd tabornok vezényelte a debreczeni csatát, emlékkövet állítat, valamint arról is gondoskodják aztán, hogy a városi körkemence igazgatója ezt a halmot föl ne égettesse . . . tég-lának, mert ma úgy áll a dolog, hogy e halom a téglagyár közvetlen közelében lévén, a téglagyár igazgatója a balmot köröskörül levágatta, az így nyert földből téglát égetett, úgy, hogy a Nagy Sándor halma ma már

nem is halom többé, hanem idomtalan földpiramis. A további pusztításnak vessen gátat egy erélyes rendelettel a városi tanács.

A mi magát a honvéd-temetőt illeti, ne a kőoroszlánt vigyék oda, hanem az lenne kívánatos, hogy hozassa rendbe a temetőt a város. Míg a királyi ügyészség kezelése alatt állott a honvéd-temető közelében levő rabkertet, addig a királyi ügyészek, még a román származású Poyvár Dénes is, gondoztatták s igen szép rendben tartották a honvéd temetőt — de mióta a rabkertet átadták a tanítói árvaháznak, a honvéd temető is árvaságra jutott. Nem gondolza azt többé senki. Ma-holnap a kerítése is kidől. Ugy tudjuk, a városi költségvetésben 200 forint van előirányozva a honvéd-temető gondozására de ezt az összeget nem használják fel; intézkedjék róla a tanács, hogy a 200 frt e célra fel is használtsék s mindig rendben lesz a honvéd temető!

A honvéd temetőben egy magán-polgár adományából van már síremlék, e mellett azonban természetesen nem lehet az ellen kifogásunk, ha a város költségén, vagy közadakozás útján, a honvéd-temető legmagasabb pontjára is állítatik valami emlék, például valami egyszerű piramis, tetején ágyugolyóval és turul-madárral, — de a kőoroszlán, a halálban is nemzetünk halhatatlanságának jelképe, az csak maradjon továbbra is az emlékkertben!

A Debreczenben megforduló ideg nek rendszeren meglátogatják a nagy templomot és a főiskolát. A nagytemplom és a főiskola közt mindig magára vonja figyelmüket a kőoroszlán. Rögton megtudakolják: mit jelent az? A válaszról megtudják, hogy Debreczen város lakossága mily kegyelettel ragaszkodik nemzetünk történeti multjához, a mi csak dicséretére válik s az idegen is megilletődve áll meg a haldokló oroszlan előtt. Nem szabad ezt az erkölcsi hatást figyelmen kívül hagyni! Sőt sokan meg is koszorúzzák az idegenek közül is a kőoroszlánt. Így tettek például a fiúmeiek, kiknek koszoruját márczius 15-én ismét rátették a kőoroszlánra buzditásul es emlékjelül. Már most, ha ismét olyan idegenek jönnek Debreczenbe, kik a debreczeni csata hőseinek kegyeletükkel akarnak adózni s a kőoroszlán nem lesz többé jelenlegi helyen: mit csinálunk? Kifárasztjuk őket a távol fekvő honvédtemetőbe, vagy szégyenszemmel azt valjuk be, hogy hyperloyalitásunk nem engedte meg, hogy tovább is megtűrjük a város közepén az Ausztriát megalázó, a szent orosz birodalommal is bátran szembe szálló rebellek emléksobrát?

Ilyen fáradságnak az idegeneket, ilyen

a legközelebb állók. Hanem a lakodalom annál fenyesőbb volt. Hivatalos volt rá a fel-falu. Bíró Marcsa arca csak úgy ragyogott a boldogságtól. Hát még a vőlegénynek milyen virágos kedve volt! A kik ismerték, azt mondták, soha ily jókedvében nem látták, egészen más emberré lett. Beszédese az ajka, sűrű, forog, szóval beletalálja magát a helyzetbe.

Össze is sugtak-bugtak a vendégek.

— Milyen boldog! Milyen irigylendő pár! Epen összeillenek! Ez aztán szerelem hazaság volt! Az irigység sem foghatja rá, hogy erekből, vagyonért történt!

— De hát a tiszteletes ur, miért nincs itt? . . .

— Hm . . . hm . . . Nem látta Kapásné asszonyom, milyen szomorú volt az arca pár hét óta? Beteg az, nem az, nem viszi soká. Most is fekszik, azért nem esketett. — Pedig milyen derék, jó ember!

En úgy hallottam . . .

— Sokat hall az ember, mi nem igaz, vágott közbe Hidegné, ne adjon szomszéd asszony az ilyen mende-mondakra semmit. — Hat el binné a mi tiszteletes urunkról?

— De hogy szívem, mentegeté magát Kapásné a világ minden kincseért sem! Azt akartam mondani lelkem, hogy én úgy hallottam, nagy beteg a tiszteletes!

— Ki a beteg, kérdé a mosolygó meny-asszony.

— A tiszteletes ur!

Hogy elhalványodott egyszerre az a piros arca! De csak egy rövidke percig tartott, aztán ismét piros lett, mosolygott s vőlegénye karján járta tovább a ropogós csar-dást.

. . . A zene hangjait elvitte a szel a parokhiára is. Hiába dugta be tiszteletes Keserű uram az ablak nyílásokat, hiába temette arczát a párnák közé, belopózt az oda is, s a szilaj hang úgy marczangolta bezzeg lelkét, amúgy is lázas vért örülten kergette ereiben! Fetrengett agyán tehetetlenül De kezei össze voltak kucskolva, ajkai érthetetlen szavakat mormoltak, de jobb is volt azt másnak nem hallani, egy bosszúért lihegő kebel lazasszavai voltak azok, egy örültség hajszolt agy zürzavaros imája, melynek minden szava, minden betűje ölé méreg, ha betejesedik annak, kiert szól, — ha nem, annak, ki elmondja.

III.

Alig mult el pár hét a lakodalom óta, már is furesa hírek kezdtek keringeni az új párról.

— Hallotta már lelkem?

— Hallottam. Ki hitte volna? Az a szelid, jámbor ember? Bizony a Marcsa is röviddebbre foghatja a nyelvét!

— Azt mondják az ember soha sincs otthon. Kartyázik, iszik?

— Örökös perpatvarból állanak ki.

— Biróné már el is meut hozzájuk. De nagyon szomorúan tért haza. Mióta itthon van folytonosan sir.

— Ugy beszél a Marcsa is haza jön!

Tiszteletes keserű uram arca az ilyen hírekre kiderült. A halvány sápadt arca az ilyen hírekre fel-felünedezett egy-két rózsá. Minden ujjal hir új erőt adott faradt, elcsigázott idegeinek. Éledt . . . gyógyult. — Néha-nehá ott hagyta a parokhiát, kisétált szivni az életadó tavaszi levegőt. — Olyan ujjak tűnt fel előtte minden, sokkal szebbnek, mint régen. — Barátságos szavait bőven osztogata a vele találkozókknak. Azok pedig nem győztek eléggé hálát adni Istennek, hogy az ő kedves tiszteletes urok ismét egészséges lett.

. . . Egy tavalyi délután derült kedvvel pipázgató tiszteletes Keserű uram, midőn nagy robajjal ront be nemes K i s s István uram.

— No tiszteletes ur, ha beteggé tettem, meg is gyógyított egészen. Bíró Marcsa máreggel hazajött, ott hagyta az urat. A tiszteletes ur imája meghallgattatott. Hát most mit fog csinálni?

— Imádkozom, hogy vétkemért bocsánatot nyervek!!! —

szégyennek Debreczent kitenni nem szabad, azért csak hagyjátok a kóroszlánt a jelenlegi helyén!

Ha pedig a városi tanács a szabadságharc emlékére akar emlékoszlopot állítani, akkor e nemes szándékához ne fogjon hozzá 7500 forinttal, hanem a városi polgárság által fizetett pótdoból tegyen még hozzá legalább ugyanannyit és így fogjon a terv keresztül viatelehez. Akkor se az emlékkertbe állítsa fel ezen oszlopot, mert ott az, bármily magas legyen is, eltörpül, — hanem állítsa föl valamely szabad téren, a városnak valamely élénk pontján, hogy messziről hirdesse, hogy ma sem indult romlásnak Debreczen hajdan erős répe!

A kóroszlánnak azonban, mely a főiskola nemes ifjúságát annyi buzgó lelkesedésre hevítette már és hevíteni fogja a jövőben is, hagyjanak békét! Okos emberek voltak azok, kik azt az emlékkertben állították fel, — tudták azok, hogy mit cselekesznek. A városi tanács azonban nem tudja most, hogy mit akar cselekedni. Ellenben a városi közgyűlés bizonyára tudni fogja, hogy mit kell tennie és szavazza a tanácsi indítványt, mely látszólagos hazafiasága mellett is nagyon szerencsétlen gondolat!

Az a mohos kóroszlán oly jól illik a főiskola ódon homlokzatahoz. Nem fajna a tanács lelke e szép képet összetörni?

Mi szentségtörők akaratlanul sem leszünk, éppen azért emeljük fel igénytelen szavunkat a mellett, hogy maradjon a kóroszlán!

Most az egyszer reméljük, hogy szavunk nem lesz a pusztában elhaló szó, — hanem visszhangra lel és meghallgatásra talál!

Semperidem.

BELFÖLD.

Az osztrák pártok és Magyarország.

Az osztrák képviselőházban szerdán és tegnapelőtt feltűnő rendben s minden botrány nélkül folyt le a vita gróf Thun miniszterelnök nyilatkozatáról. Délután egy második ülést is tartottak, amelyben megválasztották a delegációt. Az osztrák parlamenti pártok módorában beállt fordulat oly nevezetes jelenség az első ülésharos jelenetei után, hogy okát érdemes kutatni. Sem a németek és Szlavok közt való ellentét nem csökkent, sem a Thun-miniszterinmba való bizalom nem növekedett meg az osztrák pártokban. Tanúságul szolgálhatnak erre nézve a szerdai és csütörtöki ülésekben a pártok részéről tett nyilatkozatok. Az összes pártklubok elnökei által a csütörtöki ülést megelőzőleg tartott bizalmas értekezlet jelzi a tárgyalási módorban beállt nagy változás fordulópontját, de nem fejt meg azokat az indító okokat, amelyek ezt előidézték. A klubelnökök értekezletéről nem jutott semmi más nyilvánosságra, min maga a határozat, hogy tudniillik a Thun gróf beszédéről való vitában minden parti részéről csak egy szónok beszéljen, amit meg is tartottak. Keddig most már nem lesz több ülést. Ekkor tárgyalni fogják a lex Falkenhayn-éra és a Badeni miniszterium vád alá helyezésére vonatkozó indítványokat. Ennél a tárgyalásnál szintén minden pártból csak egy szónok fog beszélni, ami azt jelenti, hogy az egész tárgyalás formai természetű lesz. A pártok álláspontjukat kívánják jelezni, de komoly erőpróbara nem gondolnak, Aprius elsején megkezdik a husvétii szünetet. Az obstrukció viharfelhői tehát a távoli jövő látóhatára felé vultak. Hogy végleg elvonultak-e, azt persze még korai volna állítani.

Ismételjük, komoly mérlegelést érdemel az a kérdés, hogy mifele nagy okok lehetnek azok, melyek segítségével meg az ellenzék legszélsőbb árnyalatait is sikerült rávenni egy nemere a leszerelésnek. Azt hisszük nem csálódunk, hogy ennek a lélektanilag majdnem megfoghatatlan, rögtöni fejevesszűnetnek létrehozásánál mint főrugó a kiegyezés eszevélő tekinettség szerepelt. Erre utal bennünket nemcsak az a tény, hogy

az utóbbi időben a legkülönbözőbb pártokhoz tartozó férfiak különböző helyeken és alkalmokkor tett nyilatkozataiban ismételve találkoztunk oly véleményekkel, melyek a Magyarország ellen irányuló célzatosat a legélesebben jelzik, hanem ugyan erre a nyomra vezet a szerdán és tegnapelőtt lefolyt reichsrathi vita egyes beszédeinek figyelmes elolvasása is. Különös figyelemre méltó e tekintetben a katolikus néppárt vezérének, Dipauli bárónak beszéde, mely nagyobb részében a magyar kiegyezés kérdésével foglalkozott s melynek Magyarország állítólagos uralkodó pozíciója s az általa élvezett állítólagos előnyök illusztálására irányzott erősen rabuliztikus triadait az összes pártok közhelyesléssel fogadták. Különös élvezettel aknázta ki báró Dipauli gróf Andrássy Gyula ismert munkájának egyes kiszakított helyeit, melyekben a szerző bizonyítani igyekszik, hogy a kiegyezés Magyarországban az őt megillető pozíciót biztosítja. Az osztrák pártok fejevesszűnete mindeme jelek szerint Magyarország rovására jött létre. Az osztrák pártok erősen készülnek a harcra Magyarország ellen, nem csupán a kvótakérdésben, hanem különösen a bankerdésben is. A bankparitás egyiké azoknak a pontoknak, — ahol a Badeni-vel megkötött egyezményt visszaalkudni szeretnék. A magyar politikusoknak pártkülönbség nélkül figyelmükbe ajánljuk az osztrák pártok körében beállott ezt a nagyfontosságú változást.

Mindezt nem mi mondjuk, hanem szó szerint a kormánypráti egyik szöcsöve, a Pesti Napló. Tehát már ők is ébrednek? Adná Isten!

KÜLFÖLD.

Háboru előtt. Spanyolország és az Egyesült Államok közt a háboru kitörésben van. A madridi Imparcial azt írja, hogy a háboru a yankeek nevetelensége miatt elkerülhetetlen. A Liberal is azt írja, hogy a mérték megtelt és Spanyolország csak a háboru választhatja. A kormány azt fogja ajánlani az Egyesült-Államok elnökének, hogy a Mayne-ügy elintézését választott bíróságra bizzak s elnökeve valamelyik európai uralkodót tegyék meg. A spanyol kormány csak Angliát nem fogadja el választott bíróságnak, mert Angia a kelet-ázsiai ügyeknél fogva az Egyesült-Államoknak szövetségese. Sagasta miniszterelnök fölolvasta a minisztertanácsban Blanco tábornok táviratát, mely szerint a hajó roncsát dinamittal felrobbantathassa. A miniszterelnök megtagadta az engedelmet, mióthogy a Mayne szerencsétlenségének okára vonatkozó jelentést teljesen titokban tartják. Gullon külügyminiszter megbízást kapott, hogy vizsgálja meg az ügyet és védje meg a leghatározottabban Spanyolország jogait. A Day News-nak táviratzzák Washingtonból: Mac Kinley elnök néhány nagy állami ember előtt a következőket jelentette ki:

— Nem akarom a háboru és eltökéltem, hogy mindent el fogok követni, a mi módorban áll, hogy a háboru elkerüljem. Reményem, hogy nem lesz háborunk.
Erre egy volt miniszter azt jegyezte meg:

— Én is reményem, mert az amerikaiak józan ép esze megfogja akadályozni a háboru.

A washingtoni szenátus külügyi bizottsága tegnap ülést tartott, melyen az összes tagok azt a nézetüket fejezték ki, hogy a háboru elkerülhetetlen. A kormány minden rendelkezésre álló hadiszert öszszeszed s a hadihajókra szállít; még a polgárháboruból való régi toronyhajókat is előszedi és harcra képesé teszi. Ezek a hajók arra valók lesznek, hogy az amerikai partokat védelmezzék.

Salisbury visszavonulása. Salisbury az orvosok tanácsára kijelentette minisztertanácsának, hogy nemcsak a külügyi, hanem a miniszterelnöki táczatol is kénytelen megvalni. A legutóbbi minisztertanács Salisbury-nak ezzel a kijelentésével foglalkozott: — Hogyha Salisbury visszavonulása nem lenne meg-

másítható, az új kabinet csak a királynő visszaérkezése után lesz megvalósítható. Valószínűnek tartják, hogy Devonshire herceg lesz az új miniszterelnök, a ki azonban tovább is megmarad a titkos államtanács elnökének; a külügyi tárczát Balfour fogja ellátni, a ki azonfelül tovább is a kincstári hivatal lordja és az alsóház vezére lesz. — Azt általában nagyon valószínűnek tartják, hogy Devonshire herceg lesz az új miniszterelnök, mert Balfour és Chamberlain között akkora a viszálykodás és a versengés, hogy egyikük sem lehet miniszterelnök.

A reformátusok konventje.

— Budapesti levél. —

márcz. 24.

Az egész ország református közönsége a legnagyobb érdeklődéssel várja most a jelenleg Budapesten ülésező konvent tanácskozásainak eredményét.

Protestáns körökben, hírlapokban már hetek óta kezezi megbeszélés tárgyát a protestáns lelkeszek kongruája. Felmerült a gyanu és talán nem minden alap nélkül, hogy a kormány csak az erkölcsi kényszer alott terjesztette be a kongrua-javaslatot, hogy elhallgassa a protestáns papok napról-napra hangosabb panaszát. Ilyen körülmények között nagyon könnyen megtörténhetett volna, hogy a kerületek és a konvent egyszerűen visszautasítják a javaslatot és kompromitálhatják a protestáns államérőfakat. Hozzá kellett tehát látni a puhítás és a kapacitálás munkájához. Erre valók voltak a titkos és zárt konferenciák, melyek a nyilvános tárgyalásokat megelőzték. A Tiszza Kálmán indítványára a konvent is tartott ma a nyilvános ülést után ilyen zárt értekezletet, melyen teljes négy óráig folyt a vita zárt ajtó mellett. És a mint a zárt értekezlet eredménye mutatja, a kapacitálás csakugyan sikerült s holnap minden vitánélkül ter napirendre a konvent a kongrua-javaslat felett.

A konvent nyílt és az értekezlet zárt üléséről a következő kimerítő tudósítást adjuk tegnapi közleményének kiegészítésül:

A megjelentek.

Az egyetemes magyar református egyház konventjére a konventi képviselők csütörtökön délelőtti feltűnő órákor kezdtek összejűlni a budapesti református egyház Lónyay-utcai főgimnáziumának dísztermében. Megjelentek az összes világi és egyházi képviselők csaknem kivétel nélkül, nevezetesen:

1. a dunamelleki kerületből: Szilády Áron, Baksa Sándor egyházi, Szilágyi Dező, Karap Ferencz, Adám Andrássy világi;

2. a dunántúli kerületből: Czike Lajos, Körmeny Sándor egyházi, dr. Darányi Ignác, Molnár Béla világi;

3. az erdélyi kerületből: Barttha Lajos, Dézsi Gyula, Lenárt József, egyházi, dr. Vályi Gábor, Párdi Kálmán világi;

4. a tiszáninneni kerületből: Fejes István, Radácsi György egyházi, Bernáth Elemér, Meczer Béla, Dókus Ernő világi;

5. a tiszántúli kerületből: Szabó János, Széll Kálmán, Szereplesi Samuel, Sassa Béla egyházi, Horváth István, gróf Tiszta István, György Endre világi képviselők.

Jelen voltak továbbá: Kiss Áron tiszánul, Kun Bertalan tiszáninneni, Szász Karoly dunamelleki, Szász Domokos erdélyi, Antall Gábor dunántúli püspökök; a főgondnokok közül: Tiszta Kálmán, báró Vay Béla, gróf Degenfeld József, gróf Degenfeld Lajos. Az erdélyi kerület főgondnoka báró Bánffy Dező a az első ülést nem jelent meg.

Tóth Sámuel lemondása.

Radácsi György olvassa ezután a betegsége, miatt visszavonult volt konventi

jegyzőnek, Tóth Sámuelnek következő levelét:

Főtisztelendő és Méltóságos Egyetemes Konvent!

Husz esztendeje szolgáltam az egyetemes konventet, mint annak jegyzője, épen azért, midőn ezen illustis testületől megváltak: nem tehetem azt, hogy mély köszönetemet és hálám irányába ki ne fejezzem. Fogadjon a főtisztelendő és méltóságos egyetemes konvent az irányomban tanúsított kegyességéért, kitüntető bizalomért, a melyben husz éven keresztül részesített, el nem évülhető hálám és köszönetemet. Hogy felügyelete és intézkedései folytán egyetemes egyházunk a tökéletesedés útján előbb-utóbb haladhasson.

Megrendült egészségi állapotom miatt a tényleges működéstől vissza kelletről lépnem Istennek áldását és kegyelmét kérem az egyetemes konventre, annak minden intézkedésére. Emlékeztül a következő iratot hagyom és ajánlom nagybecsű figyelmébe a méltóságos és főtisztelendő konventnek: a XIX-ik században tartott egyetemes konventnek jegyzőkönyveit 1800-tól 1882-ig 1 db, 1883-tól 1897-ig bezárólag második darab betűrendes törvénytudató az 1881. debreczeni és az 1891. december hótól 1893 november hó 24-ig Budapesten tartott zsinatok jegyzőkönyveire.

A szatmárnémeti zsinat és a XVIII-dik században tartott egyetemes konvent jegyzőkönyveire betűrendes tárgymutató, melyet még teljesen befejezettnek nem tarthatva, s a mely még tüzetesebb áttekintést igényel, mint a mennyiben jelenben képesítve voltam.

Az egyetemes konvent működéséhez Istennek áldó kegyelmét kérve a legmélyebb tisztelettel maradtam

Debreczen, 1898 márcz, 22.

alázatos szolgája

Tóth Sámuel.

Tiszta K. mint a konvent határozatát kimondja, hogy a konvent Tóth Sámuel érdemeit könyvben megörökíti s az erről szóló kivonatot elismerése jeleül Tóth Sámuelnek megküldi.

Következett a tárgysorozat rendén a gyámintézeti végrehajtó bizottság jelentése. A gyámintézet jelentése.

Petrus Elek teológiai tanár, mint a bizottság elnöke az országos ref. lelkesítő övezet arvai gyámintézet 1897-ik évi állapotáról a gyámintézeti végrehajtó bizottság egy évi működéséről tesz jelentést.

Először is a hátralékokról szól és hivatkozik a múlt évi előterjesztésre, mely szerint a 10 százalékos belépési járulékokból és a 2 és fél százalékos tagsági díjakból 1896. december 31-ig összesen 19428 forint 55 kr maradt hátralékban. Ezt a hátralékokat 1897-ben nagyrészt befizették.

Ehhalálozás folytán csak 660 forint lenne leírható, de miután a szabályzat értelmében az özvegyek segélydíjából ez az összeg itt, a központonban levonandó, így veszteség a gyámintézetet nem éri.

A hátralék 1896-ról 1898 január 1-ig 1246 frt. Az 1897 évi járulékokat 97797 frt 16 kr-ban kéri megállapítani. Ebből befolyt 1897 december végéig 76300 frt. A hátralékok az egyes kerületek között a következőképpen oszlanak meg:

1. a dunamelléki kerületben	2.980 frt. 03 kr.
2. a dunántúli	3.084 » 53 kr.
3. az erdélyi	7.315 » 15 kr.
4. a tiszánóneni	1.303 » 37 kr.
5. a tiszántúli	1.867 » 90 kr.

Összesen . . . 16.550 frt. 98 kr

Tekintettel a múlt évi rossz termésre, ennek az összegnek szigorú behajtását a bizottság nem szorgalmazta, de mégis kéri a konventet, hogy a szokott módon az egyházmegyei hatóságokat figyelmeztesse a gyámintézeti járulékok pontos befizetésére, melynek eszközölésétől kérni utasítani az espereseket, hogy a késedelmező vagy fizetési nem akaró lelkesítőkkel szemben, az alapszabály 27. §-a értelmében szükség esetén a polgári hatóságok

segítségét is igénybe vegyék s hogy eljárásuk eredményéről az őszi kerületi közgyűléseken jelentést tegyenek.

Ezután részletesen szól a magyar földhitelintézet 1897-ik évi számadásáról. E szerint 1897-ben az általános folyószámla bevétel volt 144.028 frt 36 kr, kiadása 144.028 frt 30 r. A tőkealap készpénz számla javára 1897-ben az összes bevétel 145329 frt. 91 kr. Ezzel szemben kiadatot 145329 frt. 91 kr. Az 1897-ik évi betétszámla javára iratott összesen 300.795 frt 1 kr. A magyar földhitelintézet e három rendbeli szám adását a bizottság átvizsgálta és a szokott óvás fenntartása mellett kéri nevezett Intézetnek az 1897-ik évi számadások terhe alól való felmentését.

A közalap.

Kenessey Béla, mint a közalapi bizottság elnöke, beértesíti a bizottság jelentését. E szerint az 1896-ik évre 80.575 frt 39 kr ajánlottak fel a kerületnek, ebből hátralék 8284 frt 31 kr.

A Magyar földhitel intézet 1897 számadása 124141 frt 94 kr tüntet fel. Ebből tőkésítendő 30.055 frt 59 kr, missziói célokra fordítandó 31.386 frt 58 kr, a lelkesítő gyámintézet részére kiutalandó 12.622 frt 23 kr, az egyháziaknak egyszersmindenkorra 22.224 frt 1 kr, tőkésítő célra 30.053 frt 16 kr, kiengedésekre 8370 frt 31 kr.

A konvent ezeket a számadásokat tudomásul vette.

Ugyan esak Kenessey a jelentés körében előterjeszti a szilágyi szolnoki referendát, hogy az egyházmegye 100 frtot fuvar és napdíjak címén a befizetett közalapi járulékokból vissza tarthasson.

A konvent a bizottság javaslatára a szolnoki egyház kérelmét elutasítja.

Kenessey előterjeszti a bizottság javaslatát a theol. tanárok könyvgyűjtéséről a szilágyi ügyben. A theol. tanárok ugyanis azt kéri a konventtől, hogy nyugdíjintézetük részére évenként bizonyos összeget adjon a kormány.

Gr. Dégenfeld Lajos pártolja a biz. javaslatát.

Tiszta K. a Kálmán nem kifogásolja a javaslat elfogadását, de miután ez ügyben még csak 3 kerület: a dunamelléki, dunántúli és tiszánóneni kerületek nyilatkoztak, helyes eljárásnak tartja, hogy a még nem nyilatkozott tiszántúli és erdélyi kerületek véleményét is bevárják.

A konvent ilyen értelemben határozott. A bizottság jelentésében felvetette azt a kérdést, hogy gondolkodni kellene a szegény ref. hívek egyházi adójaik könnyítéséről is és az e tekintetben való segélyezést be kellene vonni a közalapi segélyezés körébe.

Gr. Dégenfeld J. abban a véleményben van, hogy nemcsak a meglévő fizetéseket kell emelni, hanem a közalapi segélyezéseknél ama másik irányban is ki kell terjeszkedni, mely az egyház tagjainak adóterhét könnyitene.

Tiszta K. az érvényben levő törvények szerint lehetséges dolognak tartja a tullelt egyházakon való segélyezést és ez az ügy épen azért a biz. figyelmébe volna ajánlandó.

A konvent utasítja a bizottságot, hogy ilyen értelemben vegye megfontolás alá az egyházak segélyezését is.

György Endre a jelentésnek arra a pontjára teszi meg észrevételeit, mely arról értesíti a konventet, hogy a Magyar földhit. int. a folyó számlákra elhelyezett pénzek után állami adót számít fel.

Antalgabor jogosnak tartja a földhitelint. felszámítását mióaddig, míg a befizetés a folyó számlára marad.

Molnár Albert ellenkező véleményben van, de másfelől a földhitelintézetet költött szerződést tartja irányadónak. Ha a szerződésben ki van kötve a tőkekamat fizetése, az int. azt le nem vonhatja.

A konvent utasítja a bizottságot, hogy a jövő konventnek a szerződés szem elől tartásával erről az ügyről tegyen jelentést.

A zárt értekezlet.

A csütörtöki gyűlés folyama alatt Tiszta Kálmán azt indítványozta, hogy a kongrua javaslatot zárt értekezleten vegyék tárgyalás alá. D. u. 5 órakor össze is gyűltek és 4 óra hosszáig tárgyalták az ügyet.

A közös ügyek elintézése végett kiküldött bizottság véleményének felolvasásával kezdődött a zárt értekezlet ülése.

A bizottság a javaslatot általában véve elfogadhatónak tartja, de nem tekinti azt az 1848. XX. cikk kifolyásának s óhajtja, hogy az eddig különböző címenek kiutalt segélyek továbbra is megmaradjanak. Ezzel kapcsolatban felolvasták a dunamelléki, tiszánóneni, dunántúli kerületeknek e tárgyra vonatkozó jökönyvi határozatait, továbbá a szatmári lelkesítő értekezletnek, a felső-baranyai, felső-szabolcsi egyházmegyéknek javaslatait.

A dunamelléki üdvözlö a javaslatot. A tiszánóneni sürgeti a 600, illetőleg a 800 frtos minimum folyósítását, a felső-baranyai a birtok aránylagos egyházi adózást, a felső-szabolcsi még a vallás alapítványok bevonását is óhajtja, hogy a teher a népen kevesebb legyen.

Ezeknek a véleményeknek, felterjesztéseknek felolvasása után megkezdődött a vita.

Tiszta Kálmán első sorban az egyházi sajtóban felmerült különböző véleményekről szól és tiltakozott az ellen, hogy a törvényjavaslat sértene a protestánsok autonómiáját. Azokkal szemben pedig, kik oly nagy előszeregettel hangoztatják az 1848-ik évi XX-ik t.-cikk végrehajtását azt állítja, hogy nem ez a törvényjavaslat sérti az autonómiát, hanem ellenkezőleg éppen az 1848-ik törvény semmisítene meg, mert ez a törvény határozottan államosítaná az egyházakat. Igaz, hogy elvonná a papi javakat is. A papok stóla veszteségét, mit a felterjesztések hangoztatnak, ő is nagy veszteségnek tartja és erről feltétlenül gondoskodni kell: de ez a gondoskodás nincs összefüggésben azzal a törvényjavaslattal és nem ennek a körébe tartozik. A dunamelléki véleményre vonatkozólag, mit a jelen értekezleten Szász Károly és Szilágyi Dezső terjesztettek elő, mely szerint ez a kerület kifogásolja, hogy a protestánsok a többi felekkel egy elbánásban részesülnek, — az a megjegyzése, hogy ennek a véleménynek nyilvánítása már elkéselt. Beisméri, hogy az egyházak helyzetén ez a javaslat nem segít, de míg a gyökeresebb javításnak ideje előkezik, el kell fogadni. A lelkesítő állami fejelem alá való vonása a református lelkesítőket nem sérti mert ez szükségképen kifolyása a jogok adásának. Ugy tudja, hogy a római kath. — egyház a nyert jogokért hasonlóképpen erős függési viszonyban áll az állami szemből.

Szilágyi Dezső a dunamelléki javaslatot magyarázza, melynek elkészését ő is nagyon sajnálja. De hadd lépjen életbe a törvény, ez nem lesz kárára a református egyháznak, csak hogy itt nem szabad aztán megállapodni. Okvetlenül gondoskodni kell az egyházi adózas rendezéséről s különösen tekintettel a szegényebb egyházakra.

Fejes Istvan a javaslatot ezután az előzmények után elfogadhatónak tartja, bár voltak aggodalmak. Kenyserhelyzetbe jutott saját hibáink miatt, mert elkéztünk egyházi szükségünknek kellő időben való összeállításával, s a szükséges segély sürgető-ére csak az utolsó órában tettünk lépéseket. És akkor is csak a papi fizetések kiegészítését kértük pedig nagyobb baj fenyegetett bennünket biveink túlságos nagymérvű megadóztatása miatt Örömmel veszi tudomásul, hogy a bizottság véleménye sem látja az 1848-ik évi XX. t. cz végrehajtását a törvényjavaslattal melynek egyes pontjai ellen nagyobb kifogásai vannak különösen pedig a fegyelmi eljárásban lát veszedelmet. A protestáns szegénység ma a legnagyobb baj, de az már elviselhetetlen lenne, ha egyes tubuzgó államhivatalnokok a lelkesítő alaptalan panaszokkal kompromitálnák. De eltekintve ettől, különösen az bántja, hogy a r. kath. egyház papjai kivétel képeznek a javaslatban.

Tisza Kálmán, majd Tisza István igyekeztek a Fejes aggodalmait eloszlatni s hangoztatták, hogy az állam érdeke semmi esetre sem kívánja a felekezetek közötti különbségtételt s a törvényjavaslat fegyelmezési pontjai a nemzeti politika érdekét szolgálják s a reformátusoknak ez előtt az érdek előtt meg kell hajolniuk.

Bernáth Elemér üdvözi a javaslatot s a bizottság véleményét elfogadja. De a r. katolikusok és a többi felekezetek közötti megkülönböztetést ő is sérelmesnek tartja. Kihagyandónak tartja továbbá a javaslatból az erkölcsi vétségekre vonatkozó részt.

György Endre hasonlóképpen látja a felekezetek megkülönböztetését a javaslatban s óhajtja, hogy annak első §-ába betoldják, hogy a katolikus lelkészek is ugyanolyan fegyelmi eljárásban részesüljenek. Nagy súlyt helyez arra, hogy az eddigi segélyek államossítása törvényileg biztosítottassanak. Az egyházi adónak reformját szükségesnek tartja s ha az eddigi segélyeket törvényenlét biztosítják úgy hiszi, hogy a ref. egyház saját erejéből is megoldhatná ezt az égető kérdést.

Szilágyi Dezső azt hiszi, hogy kellő időben a fegyelmezés szempontjából a felekezeteket külön lehetett volna választani, de ezzel már elkészt a ref. egyház. A nemzeti politikai viszonyok megkivánják a hazafias református egyháztól, hogy e tekintetben nehezségeket ne formáljon. Az ország mai viszonyai olyonok, hogy a lelkészek esetleges fegyelmezése szükséges, de a különbségtétel különböző felekezetek között sérelmesnek tekintendő és ez a különbségtétel lehetőség el is osztható. Az állami fegyelmezést a reformátusokra nézve nem találja veszedelmesnek mert a netaláni zaklatásokkal szemben a ref. egyházi fórumok elég erősek lesznek arra, hogy a zaklató lelkészeket megvédjék. Hangoztatni kívánja, hogy ott a hol a terményfizetés pózértéke meg van már alapítva, ott a pénzérték legyen az irányadó.

Antal Gábor püspök a törvényjavaslat 15. §-ához módosítást nyújtott be, mely szerint azt kívánja, hogy a szükségben levő egyházak már most részjeljenek állam segélyben.

Rádacs György a tiszáninneri indítvánnyal egyetérőleg sürgeti a 600, illetőleg a 800 frt minimum minél előbb való kitűltetését, mert a református papok helyzete kétségbeesztő s a theologiai akadémiák s az egész papi pálya elvesztette vonzó erejét. A szegény elcsúszott papokkal az eszmékkel való harcra nem lehet megküzdeni.

Meczer Béla aggodalommal jött, de a nyert felvilágosítás után nyugodtabb lélekkel távozik.

Végül Tisza Kálmán, mint az értekezlet megállapodását jelenti ki, hogy a holnapi nyílt ülésen az itt előadottak értelmében egy határozati javaslatot terjesztenek a konvent elé.

A tegnapi gyűlés.

A magyarországi ev. református egyház konventje ma d. e. folytatta tegnapi megszakított gyűlését.

A gyűlés iránt ma is nagy volt az érdeklődés. A konvent tagjai majdnem teljes számban jelentek meg. Ott voltak: Szász Károly, Kun Bertalan, Szász Domokos, Antal Gábor és Kis Áron püspökök; Tisza Kálmán, Daranyi Ignác, Szilágyi Dezső, Tisza István, gróf Degenfeld József, gróf Degenfeld Lajos, Kovács Albert, Adam András, Kar p. Ferenc, Széll Kálmán stb.

Az ülést, melyen Tisza Kálmán és Kun Bertalan püspök elnökölt, pontban 10 órakor Tisza Kálmán világi elnök nyitotta meg.

Tisza Kálmán mindenekelőtt a tegnapi gyűlés jegyzőkönyvét kérte hitelesítettetni. Bejelentette ezután a tegnapi megalakult bizottságok névsorát, melyet a konvent tudomásul vévén, a választás útján betöltendő tanügyi, tőkesegélyosztó, közös protestans ügyeket intéző bizottságok, a rendes és rendkívüli bíró-ságok tagjait választotta meg.

A rendes bírói bizottság tagjai a választás után azonnal bizottságá alakulván,

nyomban letették az esküt és Tisza Kálmán indítványára elhatározták, hogy szombat délután 4 órakor rendes ülést tartanak.

Tisza Kálmán jelenti, hogy egy tegnapi határozat alapján, ma első sorban a kongrua ügyet fogja tárgyalni a konvent. És miután ebben az ügyben az ev. ref. és az ág. evang. egyház kiküldöttei 1898. febr. 16-án, a Budapestben megtartott közös értekezletükön megállapodásra jutottak, kéri, hogy a bizottságnak az alábbi négy pontban összefoglalt határozatát tegye magáévá.

1. A lelkesi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslatát a m. kir. kormánynak nem tekintjük az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtásának, annyival inkább, mert sem a törvényjavaslatban, sem annak indoklásában erre hivatkozás nincs.

2. Ezen törvényjavaslat által minden jogos igényeinket teljesen kielégítve nem látjuk.

3. Megnyugtató nyilatkozatra hivandó föl a m. kir. kormány, hogy az 1848. év óta az egyházkerületeknek közvetlenül, valamint az újabb időben az egyházi közalapok részére juttatni szokott államszegély jövedelmében is biztosítatik-e egyházunk részére.

4. A fentebbiek által önerőnkől még nem fedezett szükségleteink kielégítését, az 1848. évi XX. t.-cz. szellemében törvény által biztosítani kívánjuk.

A konvent a közös értekezlet e határozati javaslatát egyhangulag elfogadta és Tisza Kálmán indítványára, ahhoz a maga részéről a következőket mondta ki határozatképpen:

Magára a javaslatra vonatkozólag azon óhaját fejezi ki, hogy nyilvánvalóvá tétessék az, hogy az államtól bármely címen segítséget nyerő bármely vallási lelkészek egyforma elbánásban részesüljenek, azt kéri tehát a konvent, hogy a javaslat 7-9. §. érvénye az 1. §-ban említett egyházak azon lelkészeire is kiterjesztessék, kik azon §. értelmében az állampénztártól segélyt vagy kiegészítést nyerne.

Tekintettel lelkészeink nagy anyagi szükségére, óhajjuk, miszerint a 600. majd azután 800 frtjig terjedő kiegészítés, lehetőleg mielőbb érvénybe lépjen.

Óhajtja, hogy addig is, míg a híveknek az egyházi adóvali túlterheltségének megszüntetése iránt a konvent által azonnali teendő intézkedések következtében az egyházi adózás az államszegélyek igénybevételével, törvény által rendeztetnek, a legsürgősebb esetekben, ezen, a nagy egyházainknak is oly veszélyt hozó baján, hogy segíteni lehessen a törvényjavaslat 15. §-a nyertjen oly szerkezetet, mely nyilvánvalóvá teszi azt, hogy a híveknek egyházi adóvali túlterheltsége is indokul szolgál, a meghatározott módokat mellett — a kiegészítési összeg felemezésére.

Felkéri végül az elnökséget, hogy fentebbi határozatában kifejtett óhaja tekintetbe vételére az illetékes helyen előterjesztéseket tegyen.

Ezután a dunántúli egyházkerület felterjesztését vették tárgyalás alá, mely a lelkesi fizetés jelentővenek revíziója érdekében azonnali intézkedést kér.

Fejes István egy oly bizottság kiküldését kéri ez ügyben, mely a törvényjavaslat törvénynyel emelkedése után a szükséges lépéseket megtegye. A konvent ezzel a közalapi bizottságot bizta meg.

A tőke-segélyezés kérdésénél György Endre bejelenti, hogy az egyházkerületek legtöbbje azt óhajtja, hogy a tőkesegélyek egyrésze az egyházi terhek részbeni enyhítésére fordítsassék.

Gróf Degenfeld József azt óhajtja, hogy a tőke segélyek egyrésze az egyházi adóterhek könnyítésére már most tétessék félre; az egyházak pedig szívesen fel, hogy a legnagyobb szükségben levő egyházakat sürögösen terjesszék fel a konvent elé, különösen kiemelve azt, hogy tartanak-e fenn felekezeti iskolákat és hogy mennyit.

A konvent gróf Degenfeld indítványát fogadta el.

Antal Gábor püspök ez iránt tett indit-

ványt, hogy az államtól nyert 60000 frtnyi államszegélyből minden egyházkerületben 500-400 forint osztassék ki a szegénysorsu segély-lelkészek között.

Kun Bertalan, gróf Degenfeld József, Dókus Ernő, Kenesei, Széll Kálmán és Szász Károly felszólalása után a konvent elvetette Antal püspök indítványát.

A tanügyi bizottság jelenté-ét tárgyalták még le, mely után elnök az ülést háromnegyed 2 órakor bezárta. Az ülést holnap folytatják.

Színház.

A szinigazgató és a közönség érdeke.

Ez alatt a cím alatt egy teljes kolumnát ajánl a D. H. cz. lap e sorok megjelenésével egyidejűleg összeülő színházi bizottság figyelmébe. A cikk után itélve a dologhoz másnak is köze van, azért elolvastuk és lehetetlen, hogy szó nélkül hagyjuk.

Mikor ezt a hosszú cikket elolvastuk, önkéntelenül is eszünkbe jutott az a mondas, mely így végződik: „...oportet esse memorem”, mely az újságíróra legfőképpen áll. Már pedig mi úgy emlékszenk, hogy a D. H. talán éppen abból a tollból, amely tegnap azt a kolumnát megírta, egészen más hangon üdvözölte Komjáthyt a szezon elején, mint amilyet ez a mondas kifejez:

„Krecsányi, Nagy Vincze, Valentin s legutóbb Leszkay és Tiszay alatt kifogástalan társulatok voltak itt, olyan művészi erővel, amilyen ma itt — Szathmáry Árpád kivételével — egy sincs. Komjáthy Györgyből idejőve csupa ismeretlen nagyságokat kvalifikált színművészekké.”

Igaza van abban, hogy ismeretleneket is, de ismerősöket is és az eredmény anyagilag, erkölcsileg és művészetileg egyaránt Komjáthy-nak adott igazat. Molnár Rózsai, Follinusz, Szilágyi, Vidor Dezső mutatják, hogy akiket Debreczenben egyesek ismerni sem akartak, ma a budapesti színházak tagjai: ez pedig talán a művészi eredmények netovábbja a D. H. műhelyében is?

Az anyagi sikerről nem beszélnek, azt elismeri a D. H. maga is, mikor azt írja:

„Ez előtt pedig nem járt úgy a közönség a színházba, mint most, amikor az a ritkaság, ha felig telt vagy plane üres ház van.”

Ami pedig az erkölcsi sikert illeti, ahoz már van szavunk. A D. H. cikkében ugyanis ezt a passzust is olvassuk:

„Engedelmet kérünk, egyetlen igazgató sem paczkázott meg soha ennyire a bérlokkel, de Komjáthy mibe sem veszi a bérloköt, akik neki mielőtt a szezon megkezdte volna, 24.000 frtot biztosítanak. Igaz, maga a közönség no meg a sajtó egyrésze a zokk. — Ez tette elbizakodottá Komjáthyt, a közönség és a sajtó elkenyveztetett kedvenczenek ki kiáltott szinigazgató.”

No már kérem, ez sok. Vajjon — kérdjük a t. cikkíró — forszirozott-e Komjáthy csak egy olyan darabot is az idén, a mely a bérloknek vagy a kritikának (sohsem véve ki belőle a D. H.-t sem!) nem tetszett? A »Diplomás kisasszonyok«, a »Gardisták«, az »Arthur kalandjai«, a »Borus szerelem« csak úgy példaképpen jut eszünkbe, melyek közül pedig a két utóbbi Budapestben folyton műsoron van s különösen az utóbbi maradandó becsü alkotás, még ha voltak is kritikusok, a kik nem tudták, vagy nem akarták ezt felfedezni. Hogy pedig a »Gyimesi vadvirág«, »Ördög matkaja«, »Kék asszony« már 5-10-szer bérlet előadásban ment: azt hisszük, joggal hivatkozhatik Komjáthy mindahárom darabnál a kritikára, a bérlokre és — a kasszára. Kérjük szépen, jöjjünk már egyszer ezzel a dologgal tisztába. Minden helyen, a hol megállapodott műpartolói viszonyok vannak, mint Kolozsvár, Pécs, Arad, Szeged stb. az van divatban, amit Komjáthy az idén praktizált: hogy t. i. a közkedveltségű darabokat 10-

15-ször adják egy szezonban, egészen addig, míg csak valamennyi bérelt hely üres nem marad. Mert tudvalevő, hogy bizony nem csak azok járnak — s mért ne járnának! — a bérelt helyekre, akiknek a kezében áll, nos tehát, míg mindenki hozzá nem jutott, szóval míg akad közönség a bérlők körében, addig, ha a kassa állapotát más nem táncsol — szabad adni. Ez a mi véleményünk s hogy a közönség is, — merjük állítani, mert mi is vagyunk olyan viszonyban a mi közönségünkkel, mint a D. H. az övével s bizonynyl mondjuk, hogy nálunk ezért a »paczkázásért« még senki sem panaszkodott. Mindössze csak annyit még a közönségről, hogy ha a közönség — hasznájuk a D. H. szavát! — elkényeztetni az igazgatót, — azt feleljük, hogy tehe i, mert neki van pénzében.

De van ennek a passzusnak más libéje is. A s a j t ó. Igaz, hogy a »D. H.« is csak egy nemely részéről beszél, de nem mondja meg nyíltan, melyről. Ezt már kikérjük magunkoak. Büszkén hivatkozunk ugy az ideit, mint a tavalyi szezonban lapunk állapontjára a színtársulattal és az igazgatóval szemben s állítjuk, ki merjük mondani, hogy szigorubb elbánásban sem Debreczenben sem a vidék bármely városában nem részesített lap a színtársulatot, mint a »Debreczen« hogy pedig pedig nem »ü t j ü k« megsem mindennap arra viszont a társulat és az igazgató — szorénytelenég nélkül mondhatjuk — méltan lehet büszke, mert ha meg érdemelne, megennő. Mar hogy a sajtonak (itt mar nincs nemely rész!) elkényeztetett kedvence Komjáthy? Vajjon melyik? Az ember, vagy a színgazgató? Valószínűleg az utóbbi. Erre is csak annyit mondunk: oportet esse memorem! Vajjon nem a D. H. írta-e a szezon elején mintegy elegegűl: »Barátai leszünk Komjáthy igazgatónak!« No megfogja köszönni e z t a barátságot.

De — Isten ments! — hogy személyeskedni akarunk. Épen az ellenkező a cz-lunk. Arra akarjuk kéri lapársunkat épen, hogy legyen szives legalább a kollégáival szemben más hangot használni. Nekünk és összes lapársainknak van legalább annyi jogunk a kritikára, mint neki s ezt a vélemény és szólas szabadságot, valamint a kívülről jövő erőszak, ugy a belőlről jövő oldatamadás ellen meg akarjuk es meg fogjuk vedeni!

Ha t. lapársunk veszélyeztetve látja a közönség érdeket, vedje azt, de ne bánja a saját.

Ami végül Kaposi József illeti: lassuk a véget, ez ra a válaszuk. Mi voltunk az elsők, (tessek csak emlékezni!) akik Kaposi ellen mar a mult szezonban s ugyan csak akik újból szerződte ése hirere kifogást emeltünk, — de abszolote elítelni meg sem tudjuk. — Varjuk az eredményt.

K. Gy.

A varázsgyűrű.

Operette ő képen írták! D'Emory Adolf és Burani Poni. Fordította Komor Gyula. Zenéjét szerzette: Planquette Róbert. Először adták a debreczeni városi színházban 1898. márczius 26-án.

A francia izies határozottan rohamos léptekkel siet a csőd felé. Ha már egy Planquette Róbert, a Rip-Rip és Cornevillei Harangok zenéjének szerzője is ilyen meséhez, legfőképen pedig ilyen feldolgozásához kénytelen folyamodni, hogy szavakat nyerjen zenei ihete, akkor — lasciate ogni speranza!

Az egész Varázsgyűrű nem egyéb o-toba semmisségnél, amelynek kritikáját legjobban az a kezegas ilu-zalhatná, amelyek az alagondolatot alkotni akaró mesének halatára a kiraly udvarhölgye véghezvisznek. de ez meg hagyján, mert csak ostoba; hanem a szösz, melyben élénk találják, egyenesen undorító. Tele van a darab szinte trágárságig menő frivolitásokkal s az előadók nem nagyon igyekeztek azokon enyhíteni.

Csod-e aztán, ha az ilyen ostoba, szelentelen mese nem volt képes Planquette sem olyan ha a mas zenei alkotást létesíteni mint többi darabjaiban s meg kell elé-

gednünk a limonádeval. Az egész zenében nincs semmi megkapó, húzódik unalmasan végig, mint valami vegneküli fonál, csak nehöl csilán fel a tehettség. Valóban ugy látszik, mintha maga Planquette is beleunt volna ebbe a kompozícióba s csak a már eltöltött időt sajnálta, azért nem hagyta felbe. Szó sincs róla, a Nepszínháznak volt egy kitünő seztisége a sikerhez: Náda y Ilonka a Michelette szerepében.

Nem vesszük rossz néven Serfözy Zsenitől, hogy minket nem tudott ebbe az illúzióba belevarázsolni, neki egészen más az egyénisége, habár szó sincs róla, kevesebb szélességet és több diszkréciót ő is tudott volna produkálni.

Az előadás vonatottan ment általában s ahol kicsapott a mederből, ott sem jó izlés f-kadt az üdi ó aradás nyomában. Mintha színészeink is belefáradtak volna meg megkezdése előtt ennek a Varázsgyűrűnek a robotjába. Az énekes szereplők közül még F. Kállay Lujza és K. Raacs érdemelnek említést, kik néha igen szépen énekeltek, bar az előbbi indiszpozícióval küzdött, Karacs pedig bar hangjánál volt, sokszor unottan énekelte. A nem énekesek között legkiválóbb S. Z. H. m. á. r. Árpád volt. XV. Lajos király szerepében, pedig még énekelte is. — Finom játékaival még különösebbé tette a többi szereplőket.

A kisebb szereplők, néhány vaskos tulajást leszámítva, a rendes keretekben mozogtak és nemcsak rajtok mul, hogy nem mulattunk jól tegnap este.

Fejő.

Színházi műsor:

Szombaton 2 szor páros bérletben: »A varázsgyűrű«, Planquette operette udjónsága. Vasárnap d. u. »A próbaházasság«. Gerő K. énekes életképe, este 3-szor »A varázsgyűrű«.

Hétfőn 1848. Hadak útja.

Kedden »Folt, amely tisztít«.

Szerdán »A gésák, vagy egy japán tea-ház története«, Angol énekes játék.

Csütörtökön »A kis alamuszi«. Ifj. Bokor operettje.

Penteken bérletszünetben »Trilbyk«. A fővárosban nagy sikert aratott énekes bohózat. Szombaton Ugyanez.

Vasárnap d. u. Gyimesi vadvirág, este Békési és Haday bucsufellepteül »A csikós«, népszimű.

Előkészületben: »A nőszabó«, francia vigjáték, »Adorján báró«, szimű, »Az oroszánvadász«, operette.

Ujdonságok.

* **Tanácsülés.** Az ágost. hitv. ev. egyház presbiteriuma vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart.

* **Kamara hangverseny.** A második kamarahangversenyt tegnap este rendezte a zenede igazgatósága, csaknem teljesen idegen szerzőkkel. Haydn, Rubinstein, Moszkowsky, Hentel és Jakassohn szerepeltek a műsorban s ugy a darabok, mint azoknak Pavelko J. urhölgy, Steinacker és Freidmann József, továbbá Márton Kövy, Fried és Ujlassy urak által való interpretálása nagy szellemi élvezetet nyújtott a szép számban összegyűlt közönségnek.

* **Eljegyzés.** Csordás József m. a. v. hiv. cs. és kir. tart. hadnagy eljegyezte Szatmáron Pecsék Sándor ev. ref. főgimn. tanár leányát Ilonkát, az ispotályi szorgalmas tanítónőt. Aldást kívánunk frigyökre!

* **Ösztöndíj egy debreczeni ifjunak.** Wlasics közokt. miniszter most döntött a budapesti egyetem jogi fakultásán jan. hóban tartott verseny vizsgák ügyében. — A számos versenyző közül az állami ösztöndíjat csak 3 nyerhette el, ezek közt van Ujlaki Géza jogszigoró, debreczeni fiatal ember, ki a Politika tárgyából vett »Az alkotmányosság és a rendeletek« cz. értekezésével és szóbeli versenyvizsgájával 600 frtos állami ösztöndíjat nyert.

* **Esküvő.** Z. a. k. a. r. i. a. s. J. István fővármihivatali tiszt e hó 24-én tartotta egybekelesét a debreczeni kir. anyakönyvvezető előtt M. o. r. g. e. n. s. t. e. r. n. Terecz k. aszszonnyal, V. i. l. m. o. s. Ferenz sógónéjával.

* **Lovagló iskola Debreczenben.** Holnap délelőttre hívták össze Szikszay Gyula és Jablonczay Kálmán Debreczen város társadalmát a lovagló iskola létesítése érdekében tartando értekezésre. Ismételtén felhívjuk reá t. olvasóink figyelmét.

* **A Zion betegsegelyző egylet** holnap közgyűlésére felhívjuk az érdekelteket figyelmét.

* **Hűtlen barát.** Nagy ügyvel-bajjal jutott Veres László — a Páris kávéház hetese — ahhoz a ponthoz, hogy beszerezhetett magának tisztességes ruhazatot. Megirgylte tőle ezt Gyalay Lajos hetes vesztére tört, ki akarta fosztani. A roszhiszemű hetes behatolt Veres laká-ára, mikor senki sem volt otthon, ez az ott talált kézi táskát mindenestül elvitte, meg a ruháneműeken kívül 5 frt készpénzzel, 8 darutollal és 2 borotvával volt terhelve. Mint legűbb esetben, ugy most is hamar elesipték a tolvajt, ki a lopott tárgyakat az 5 frt készpénzen kívül be tudott számolni. Hogy a pénz hová tette, azt könnyű lesz kitalálni, ha megjegyezzük, hogy részeg volt. Eszállassolták a jómadarak tanyájába, hogy kijózanodjék.

A debreczeni iparoskör közgyűlése

f. évi Márczius 27-én d. u. 3 órakor saját helyiségében (Piacz Szedák és Vámos plóta) tartja meg melyre az Iparoskör tagjai tisztelettel meghívotnak. Serly Ede elnök, Vetéssy Béla titkár. A napirend a következő lesz. 1-ör Elnöki megnyitó. 2-ör Evi jelentés felolvasása. 3-ör 1897. évi számadás és felügyelő bizottság jelentése. 4-ör 1898. évi költségvetés megállapítása a választmány előterjesztése folytán. 5-ör Tisztújítás. 6-ör indítványok, mely azonban a közgyűlés előtt legalább 4 nappal az elnököz irásban nyújtandó le.

* **Kenyeririgység.** Ily cím alatt megjelent ujdonságunkra vonatkozólag Szőke Sándor iparos ur annak kijelentésére kér fel bennünket, hogy a közleménynek az a része, miszerint ő »ütlegekkel akart magának elsőséget kivívni«, valamint az, hogy ő »megugrott a rendőr körmei közül«, nem felel meg a valóágnak, mert ők összeveszték ugyan, de a rendőr f. szolítására megjelent a kapitányság előtt.

A biztosító közönség figyelmébe.

Vettük a köv tkező sorokat, melyek keszséggel nyitjuk meg lapunk hasábjait: Az egész biztosító közönség és különösen az elnökletem alatt álló Hazai általános biztosító társaság igen nagy számu és a magyar nép színejavából álló ügy feleinek teljes megnyugtatóára. Örömmel hozom köztudomásra, hogy mindazok az ellon-séges híresztelések, melyek a »H a z a i« jövője iránt kétséget akarnának támasztani s melyek mindig tulzotak voltak, immár egész elvesztették minden alapjukat.

A »H a z a i« mely az üzletszerzés terén szp sikereket ért el s a magyar közönség páratlan rokonszenvének örvend, a belső ügyvezetésben elkövetett, de még idejekorán felfedezett, alaposan megvizsgált és immár leg nagyobb lelkiismeretességgel jóvá is tett hibák folytán valósággal némi veszteségeket szenvedett. Az igazgatótanács nyomara jöven a hibáknak, egy perczig sem tagargatta, hanem a legnagyobb szigorúsággal, gyökeresen kiirtotta azokat: az eddigi vezérigazgatót elbocsátotta s a belső ügyvezetésnek olyan rendszeresítéséről gondoskodott s élére oly szakferfiu állított, hogy a »H a z a i« ma méltán foglalhat helyet a legbiztosabb alapokon működő biztosítási vállalatok sorában.

Legjobb bizonyossága ennek az, hogy az »E l s ő m a g y a r b i z t o s í t ó t á r s a s á g«, e régi, nagy anyagi erejű s nagy tekintélyű honi vállalat mely enneké-lőtte a »H a z a i« ellen a leghatalmasabb versenyt fejtette ki, most e testvér magyar vállalatnak érdektársává és részesévé lett. A

»H a z a i« igazgatótanácsa elnökelem alatt maga hívta fel az »Első magyar általános biztosító társaság«-ot, hogy a »H a z a i« egész ügyvitelét és összes könyveit korlátlan és leg szigorubb vizsgálat alá vegye. Az »Első magyar« részéről cégvezetője Szende Károly ur teljesítette is a legalaposabb vizsgálatot, melynek eredménye alapján a két honi társaság közt nemcsak a legjobb viszony de állandó benső összeköttetés is jöhetett létre.

Az »Első magyar« általános biztosító társaság »H a z a i« részvényeinek tekintélyes részét tulajdonosul szerezte meg s igazgatásunk újja szervezéséhez segédkezet nyujtva, egyik első-rangu tisztviselőjé, P o l l i m r e urat ügyvivő igazgató gyanant a »H a z a i« rendelkezésére bocsátotta.

Ezzel a »H a z a i« további önálló működése semmiféle csorbát nem szenved, ellenben életerős vállalatunknak jövődó fejlődése és virágzása, valamint helyes, körültekintő és takarékos igazgatása jobban biztosítva van, mint volt valaha.

Magam úgy mint eddig, ezenul is, mint elnök fogok közreműködni a »H a z a i« vezetésében.

1898 Márczius 19-én.

Kossuth Ferencz, elnök.

x **Fontos közlemény.** Néha még a legcsékélyebb étel élvezet is megtermi a gyomor betegségeket, mely baj már eleinte felbűfögés hányás stb által mutatkozik. Mindezen mutakozó betegségek ellen legjobb sikerrel használhatni a dr. R o s s a életbalzsamát Fragner A. gyógyszerárában Prágában 205 III. — Kapható majdnem minden gyógyszerárban.

Bámulatos olcsó árak ! Ifj. Kovács S.

cézgnél

Kossuth-utcaza I-ső tkpénztár épület.

5000 pár női, férfi és gyermek

csizpó

1 frttól kezdve.

Azonkívül

női és férfi

divat cikkek

alkalmi vétel folytán

mesés olcsó árban

beszerezhetők a

fenti cézgnél.

56 vhr. szám.
1898.

Árverési hirdetmény.

Aulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhirrre teszi, hogy a tiszalöki kir. járásbírótság 1898 évi 463/1898 P. számú végzése következtében Polák Emánuel büd-szent-mihályi lakos javára Züszmann Henrik h.-nánási lakos ellen 50 frt 01 kr. s jár erejéig fogatnatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 1418 frt 92 krra becsült házi butorok, bolti felszerelvények, bolti áru cikkek, templomi székek, növények, melyek Feldmann József és Lusztig Karoly javára is le illetve felülfoglaltuk nyilvános árverésen eladatlak.

Mely árverésnek a h.-nánási kir. bíróságnak 699/1898. P. számú végzése folytán 50 frt 01 kr. tőkekövetelés, ennek 1894 évi január hó 1-ső napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 6 frt 50 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig Züszmann Henrik h.-nánási lakos lakásán és üzletében leendő eszközzésére 1898 évi márcz. hó 29-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatlak meg, hogy az érintett ingó-ágok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetes mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el-fognak adatni.

Kelt H.-Nánáson, 1898. évi márcz. hó 14-én.

Muraközy Gábor

kir. bírósági végrehajtó.

Magas jutalékban

részesülnek megbizható szolid ügynökök, kik törvénszerűen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok »Confidentia« czimen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V. Fűrdő-utcaza 4. szám intézendők.

1898

Vetés ideje: Augustus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15-20 cm.

Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Auszeit: August und September.

Pflanzenweite: 15-20 Cm.

Bedenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten, Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körut 32. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplőgarnitúráit**, ipari célokra alkalmas **„Compound“ lokomobiljait**, teljesen vasból készült szalma-azalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzso őit, Stibor-féle körfűrészait.

Milleniumi kaszáló- és arató-gépeit,

továbbá **SACK-féle** ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Heves-, Hajdu- és Szatmármegye képviselői: **Markus és Schwarz Eger-Debreczen.**

Tessék a czimre vigyázni!

Tessék a czimre vigyázni!

Alapított
1880. évben.

Hrabéczy Antal

vegyészeti gőzmosódája, műfestészete és tisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-utca 1801. szám.

Alapított
1880. évben.

Van szerencém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet, — mely 18 éves fenállása óta osztatlan elismerésben részesült — a modern technika legújabb eszközeivel ujonnan felszereltem és kibővítettem, úgy, hogy az nemcsak a fővárosi, hanem a külföldi hasonló intézetekkel is képes versenyezni. Több oldalról hangoztatott kívánságok megfelelően egy

fővárosi férfi szabót

alkalmaztam azon czélból, hogy a munkában adott férfi ruhák szakszerűen kijavittassanak és ki is váltassanak.

Festetnek: selyem, gyapju, pamut, fél-gyapju kelmek, mindennemű női ruhák egészben vagy szétbontva, buterkelmék, női jaquetek és úri öltözetek.

Tisztítanak: Női-, u. m. házi, utcza- és bál ruhák, a legvilágosabb és legvalótlanabb színű selyem ruhák, naper nyók, úri öltözetek, szőnyegek és függönyök.

Katonatiszti lópokrócok festése és tisztítása.

Vidéki megbízások a legnagyobb figyelemmel teljesítettek.

Tessék a czimre vigyázni!

Tessék a czimre vigyázni!

Serravallo China-bora

v a s s a l.

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos. Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag. Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig Moorhof tanár, Dr. Neuser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlehner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva

(Gyengék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.

Berlin 1895., Paris 1895.

Több mint 700 orvosi elismerés.

Ezen kitünő, új életet gerjesztő szer, kitünő ize miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használhatók 1/2 literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triestben

gyógyszerük nagyban zétkülde.

Alapított. 1848.

Debreczentől fél óra járásnyira az alsó-józsai uton az újföldön egy tanya

kiadó,

mely áll: **100 katasztrális hold szántóföldből**, felszerelve mindennemű gazdasági épülettel, **5 hold dohányengedély**, **44 hold őszi vetéssel**

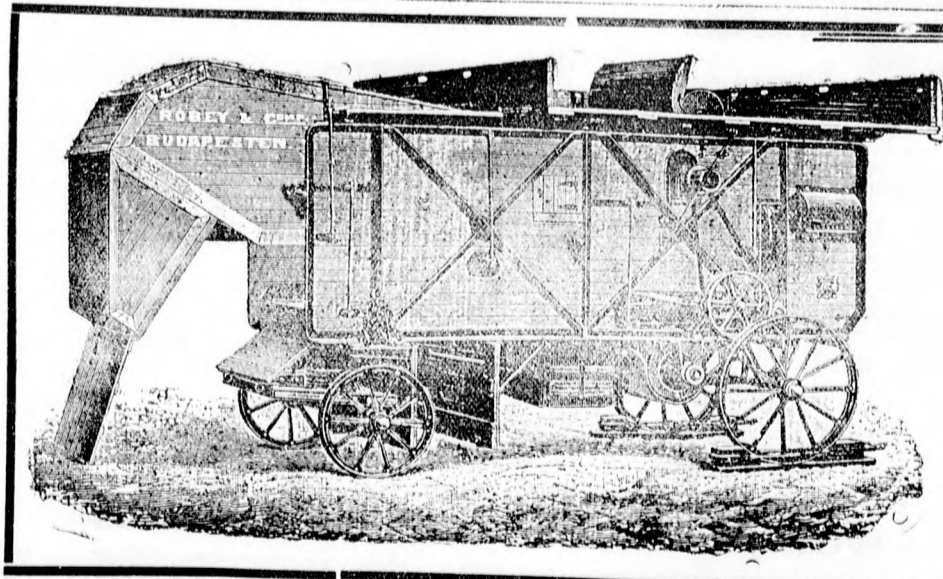
Tudakozódhatni a tulajdonosnál

Jakobovits Aladár urnál,

(Debreczen Kádás-utca 1831. sz.)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentállt az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvényes, oszónál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készen van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czégyjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Robey & Comp.

Gépgyárosok

BUDAPEST, IX., Rákos-utca 7—9. szám

(az iparművészeti muzeum mellett.)

Legelső gyártói

a vaskeretes cséplőgépeknek.

Gőzmozgonyok, cséplőgépek, kazalrakó gépek, uti mozdonyok, vízszint fekvő talapzatos gőzgépek, Cornwall gőzkazánok, magas nyomású vagy Compound Robey-stabil-gőzgépek mozdonykazánal, malmok és malomberendezés

átarvak.

Arjegyzékek és költségvetések kívánatra ingyen és bérmentve.

Egyházi művek.

Nt. Dicsőfi József ref. lelkész ur következő népszerű műveit, ugymint:

Evangeliumi elmélkedések	ára 3 frt.
Sulamith	„ 25 kr.
Az ezredik ó év és az ezer-	
egyek tavasz	» 20 »
Kik vagyunk mi?	» 15 »
Egyedül hit által!	» 12 »
A tékozló	» 10 »
Testvéretek vagyok	» 10 »
A templomi, vagy gyüleke-	
zeti isteni tisztelet becse	„ 10 „

melyek a szerző kiadásában jelentek meg, bizományba átvettem, a mai naptól kezdve nálam kaphatók. Ajánlom az érdeklődő közönség szives figyelmébe.

Debreczen, 1898. márczius hó 20.

CSÁTHY FERENCZ,

könyvkereskedő.

1898. november hó 1-től

Piacz-utczai 1829. számu házunknál

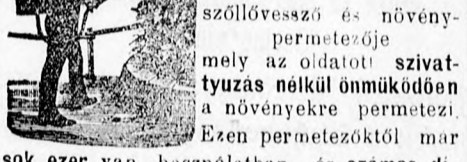
a főpostával szemben egy bolthelyiség kiadó.

Debreczeni ipar és kereskedelmi bank.

Mily elkerülhetlenül szükséges a szőlő permetezések az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társa

szabadalmazott

„Syphonia“ szőlővéssző és növénypermetezője mely az odatott szivatyzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőktől már sok ezer van használatban, és számos dícsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.

Ábra és leírás rendelkezésre áll MAYFARTH Ph. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, külön gességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére

Bécs. II/1, Taborstrasse 76 sz. Árjegyzékek és számos elismerő level ingven. Képviselők és ismételadók kiváratások.

Eladó italmérésí szerelvények,

u. m.: egy nagy jégsekreny Boross-féle, hordós és üveges Ser és Borhűtésre, 5 hűtőkor-sóval és egy kisebb jégsekreny palackos italok hűtésére, székek, asztalok, boltiallványok stb. Továbbá Cognac, Likör s egyéb palinka-félék, fehér és vörös borok palackokban és hektolitereként, az italmérésí üzlet beszüntetése miatt, igen olcsó, leszállított áron eladók

Posszert Jánosnál Debreczenben.

Nagyon finom kanári előénekeseket

küld utánvétel mellett énekelési tehetségük szerint 8—20 márkáért 8 napi próbaidőre. Praktikus ének- és rollikalitkák is. Minden nagyobb kiállításon kitüntetve. Prospektus ingyen. **W. Heering, St. Andreasberg (Harz) 427.**

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi Dr. BOITON Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmak: is, főlöszleges tehát santal olaj vagy copaiba balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint Magyarországi főraktár:

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerháza Budapest, V., Nagykorona-u 23 (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerháiban. Postai megrendelések czime: Zoltán gyógyszerháza Budapest.

Uj férfi erő,

Uj mozgékonyaság és életüdeség, Uj önbizalom, Uj emlékezőtehetség, Uj üzlettehetség, Uj élvezetek

érhető el gyenge férfiaknál villamosság által. Dr. Sanden ezen új életre serkentő csodatevő testbatteriaja öv formában igen könnyű és tudományos uton vezetettik be a testbe, a betegnek alvás közben hozza meg a gyógyulást.

Dr. SANDEN electromos öve

biztos gyógyulást eszközl

köszvény, rheuma, idegesség, álmatlanság és étvágytalanság, influenza és morphiüm-be-tegység, neuralgia, histerikus betegség, sapkór, dermedtségnél, hágerinczsorvadás-nál, göres, szívdobogás, vértolulás a fejben, szédülés, hypochondria, asthma, fülzugás, hideg kezek és lábak, ágybavizelés, bőrkütegek, rosz szájszag, kolika, fogfájás és női beteksegeknél.

A hol minden hasztalan volt ott próbáltasék meg **Dr. Sanden electromos öve.**

Gyenge férfiak, nők és gyermekek dr. Sanden electromos övét viseljék.

A gyógyultak ezrei minden országban bizonyítják a nagyszerű hatást.

Darabja csak 5 frt

vám- és viteldíjmentesen a pénz előleges beküldése mellett. Utánvételt 30 krral drágább; a megrendelőnek tehát további költség nem származhatik. Discret szétküldés. Megrendelésnél a csipő-bőség megirandó. Egyedüli eladás:

F. Epstein
Dresden-A., Zöllnerstrasse 35.
Levelezés minden nyelven.

A legjobb elismert háztáizer, a jó emésztés elősegítőre, a vérenek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására (alapsófttel az egészség fentartására) úgy mint a gyomorbaék gyere és biztos előváltása p. u. étvágyhiány, savanyú felbűfögös fel-fuvas, hányás, test és gyomor fájdalnak, gyomorgöres, a gyomor túlterhelése étellekkel, bonyálkásodás, vér-tohálas, aranyeres bajok, női betegségek, bélhurut, a 40 év óta elismert

Bizos gyógyszer mindenféle gyuladések, sebek és gonyedések ellen. Ezen kezes bizos eredménytel használható a női emő gyuladásaánál, a tej tepe-désénél s az emő megkeményedésénél szűlöskor, kele-vényről, vérárganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgöyökönél, az ugynevezett köröm-féregnél, cikeményedéseknél, felpuffadásoknál, mi-rigyárganatoknál, zsrdaganatoknál, érzéketlen ta-goknál stb. az 50 év óta elismert

Dr. Rosa-féle életbalzsam PRÁGAI HÁZIKENÖCS

Fragner B. gyógyszerházból Prága 203-III.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérenek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására egy bizos világalterjedt, elismert népházi szer.

A felfogyulás fájdalom nélkül történik a kezes hűvös hatása mellett.

1 üveg 50 kr., dupla üveg 1 frt, postán 20 krral több.

1 doboz 25 és 35 kr., postán 6 krral több.

Óvás! Mindenki kérje csak az eredeti készítményeket, a Fragner B. gyógyszerházból Prágában, és figyelje, hogy az összes csomagolási részek a Dr. Rosa-féle balzsamnál, a melléte álló gömbölyű védjeggyel van ellátva, és pedig az összes csomagolási részek a prágai házi-kenőcsnek a mel-léte álló három szögletes védjegyet viselje.

Mindenki, a ki nekem egy hamisítást jelent, egy jutalmazást kap!

Elismerő iratok százal bárkinék betekintés végett rendelkezésre állanak.

Raktár Török J., Egger A., Thalmayer és Seitz, és Kochmeister utóda gyógyszerészeknél Budapestben, és Debreczenben Dr. Rotschnek V. Emil és Mihálovits István gyógyszerészeknél.

A készítő főraktára **Fragner B.** A fekete sas gyógyszerháza Prágában a Sperner-utca sarkán 203. sz.

Postaküldés azonnal.

BUTOROK

Szabott árak mellett a legolcsóbban, legnagyobb választékban és szolid kivitelben csakis a

Killer Ede

dusán berendezett butoraktárban
DEBRECZEN, Dr. UJFALUSSY-
NAGYVÁRAD,
Főutca Bazár-szoros
874. sz. a.

Nem bizományba,
hanem saját raktáram.

A ki olcsó és elegáns ruhát
ohajt venni, forduljon egész
bizalommal

Steiner József

elsőrangu férfi és gyermekruha
áruházához, ahol lelkiismerete-
sen minden vevőt kiszolgálunk.
Steiner József, főpiacz 2138.

Nagy raktár bel- és külföldi
szövetekben.

A legnagyobb sirkőraktár

mindenféle
márvány, gránit, syenit sirkövek
dus választékban kaphatók

Kegyes Ferencznel

Bank-palota
Jutányos árakon.
Pontos kiszolgálás.

DEUTSCH EDE

kerekpár iskolája a Banképület udvarán a
volt kórházpályán meggyújt.
Vevőknek és a debreczeni kerekpár
egyesületi tagoknak oktatás
ingyen.

Férfi SZABÓ ÜZLET.

Bel- és külföldi szövetek nagyválasztékban.

Prelovszky András

Kossuth-utca az első takarékpénztár épületében
a Casino alatt.

Ajánlkozik diszmagyar és polgári
öltönyök a legújabb angol és francia
szabás szerinti elkészítésére. Továbbá
készít katonai és vasuti egyenru-
hákat, papi reverendát, palástot
és főveget
szolid árak
pontos kiszolgálát
mellett.

Üzletelhelyiség változás miatt
eddig raktárunkat
melyben leszállított Szabott árakon
árusítjuk ki — Elismert tény, hogy a Modlingi cipő jó
minőségben felülmunk minden versenyipartmányt s kézzel-
veltséget forgalmunk ellendő gyarapodása mutatja.
Kérjük tehát a vevőinket, hogy ezen kedvező alkalmattal
szükségleteiket nálunk bevéssék. Tisztelettel
Modlingi cipő gyári raktár.
Üzletelhelyiség változás miatt
melyben leszállított Szabott árakon

Öt éven át Nagyvárad-
közé legedése fennállott
divatáru-üzletemet
Páthyány-utca, nyereséges Szabó Emmó urnó házában
lévő bolhátségekbe helyezett raktár tartók mindenkor,
gondoskoddva egyszerűen és elegáns "port, gyermek- és
kerti kalapokból is finom választékot készült álmival a lelelt
legméréselőtől árakon szolgálom ki. Kiváló tiszteltetel!
Özy. Pentek Gizella.
Páthyány-utca elején, a színház-
zal szemben.

FISCHER JAKAB

lászlószesz
Debreczen,
Főpiacz.
Ajánlja a legjobb minőségű szemüveget, orrosip-
táskát hegyi Jegercékkel és diafragma
üvegekkel jutányos árak mellett.

Melyik a
legjobb szepitőszeser?
A
MOLLITERGIN,
mely puhává, fehérre, üdévé teszi
az arcz és kéz bőrét, nem zsíroz
s teljesen ártalmatlan.
Hatása meglepő gyors.
Egy üveg ára 1 korona.
Kapható
Mihalovits I.
"Kigyó"-hoz az. gyógyszer-
tárában Debreczenben.

A közelgő ünnepre
finom
„István“ gőzmalmi
LISZTET,
elsőrendű friss élesztőt,
tisztán kezelt jó minőségű
fűszerárakat ajánl
KOHN LAJOS
fűszerkereskedő,
Nagyvárad-utca,
Dr. Fráter-ház.

Olcsón beszerezhető
ILLATSZEREK,
férfi feherneműek, nyak-
kendők, harisnyák, nap- és
esőernyők,
kefe és minden faj ecsetek
Márton Gyula
Debreczen.